

D A T T T T A

1 9 8 9 . V . 1 7 . S Z E R D A

I/11.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

A grúz bizottság a gáزرól

A terhes orvosnőt sem kímélték

A Grúz Legfelsőbb Tanács bizottsága azzal a kéréssel fordult a hétvégén a szovjet központi sajtószervekhez, hogy az április 9-i események vizsgálati részeredményeihez ne fűzenek nem hivatalos találgatásokat, mert eddigi tudósításaik jelentősen eltértek a valóságtól.

Tbilisziben a külföldi újságíróknak Tamoz Savgulidze, a bizottság elnöke és a bizottság jelenlévő tagjai elmondták: a bizottság a lakosság és a hivatalos szervek segítségének köszönhetően máris jelentős részeredményekről számolhat be, de a végleges adatok június végére várhatók.

A hadsereg bevezetésének jogosságát illetően a vizsgálat lezárult. Bebizonyosodott: a fegyveres erőknek az alkotmány értelmében — mivel sem rendkívüli, sem szükségállapot nem volt érvényben — nem volt joguk beavatkozni a békés tüntetés feloszlatásába — mondták. A hadsereg bevezetéséről az alkotmány 119. cikkelye értelmében csak a Szovjetunió Legfelsőbb Tanács dönthetett volna, a helyi legfelsőbb tanács kérésére — ilyen döntés azonban nem született. Mivel rendkívüli állapot

nem volt érvényben, a kijárási tilalom sem volt életbe léptethető. A kijárási tilalmat a grúz LT 19.00-kor dokumentálta, de nem jelölte meg, mettől-meddig van érvényben.

Bírálták, hogy a tilalom elrendelését alig nyolc perccel annak életbe lépése előtt hozták nyilvánosságra. Ez egy kétgyermekes apa halálát okozta, akit — mivel nem értesült a tilalomról és az utcára ment, — április 9-én 23 óra 40 perckor lelőttek.

A bizottság orvos tagja, Vahtang Pilsce akadémikus elmondta: az egészségügyi minisztérium adatai szerint 3900 beteget kezeltek eddig mérgezéses tünetekkel. A mérgeztettek 90 százaléka nem funkcionális, hanem szervi károsodást szenvedett. A károsult szervek: agy, szív, tüdő, máj és vese. A betegek teljes felépülése egy-három évet is igénybe vehet. A grúz akadémikus kiemelte: felelősségre vonást követel, hogy a fegyveresek a helyszínre érkező mentőkre is rátámadtak. Egy fiatal terhes orvosnőt elsősegélynyújtás közben ért halálos támadás — hangsúlyozta. Volt egy második mérgezési hullám is, április 28-án, amikor a kormányपालो-

ta elől a virágokat átszállították a közeli templomhoz. Ekkor hatvan ember került kórházba. A virágok jól szellőző helyen heverték húsz napot, mégis mérgezték — mutatott rá. A mérgező anyagokat többféle formában alkalmazták a városban: kapszula, spray, lövedék, gránát, stb.

Az előzetes adatok szerint — ezt pénteken a katonai ügyész is megerősítette — a mérgezés 14 ember halálát okozta, a többi halálozás okának megállapítására a vizsgálat folytatódik. A tragikus napon egyébként azokat a holttesteket, amelyek nem voltak nyilvánvaló külsérelmi nyomok, elszállították a családtagoktól.

A bizottság tagjai elmondták, hogy az orvosszakértői, a toxikológiai és a katonai ügyészi vizsgálat végleges eredményét a tervek szerint május 17-én hozzák nyilvánosságra, de a történetek kivizsgálása folytatódik. A jogsértések elkövetői ellen a bizottság eljárást kezdeményez és az eseményekről a grúz népi küldöttek beszámolnak a népi küldöttek közelgő kongresszusán is Moszkvában.

Harmincadik születésnap Mözsön

A föld értéke az embertől függ

A szabadidőpark a Feketevíz partján

Talán negyedszázada, hogy mint népművelő jártam a mőzsi Új Élet Mezőgazdasági Termelőszövetkezetben. Nem titkolt szándékom volt, hogy segítsek pénzt szerezni ottani kollégámnak. Ebben az időben ugyanis már fokozatosan romlottak a népművelődésben az anyagi feltételek. Drágultak az előadások közvetítési díjai, tehát emelni kellett a jegyárakat, a közönség fogyott, nehezebbé vált a berendezések pótlása, csinosítása, az épületek kar-

bantartása. Talán mondanom sem kell, itt is az volt a válasz: a téves nem fejlődés. Az akkori elnök, Arany István és a főkönyvelő elzárkóztak mindenféle támogatástól.

— Negyed századot mondtok? — kérdez Bánhid Gyula, aki megjelent azon a találkozáson, amire a termelőszövetkezet mai vezetői hívták meg a régieket. — Akkor én voltam a főkönyvelő. Nem adtunk pénzt? Annak egyszerű oka volt. A vezetőség eltökölte, a

lehető leggyorsabban visszafizetjük a bankkölcsonöket. Ezért aztán fogtunk minden fillért. A célunkat így sikerült 1968-ra elérni. Kölcsönmentessé vált a gazdaságunk, és úgy tudom, ma sincsen adóssága.

— Nincs — erősíti meg a mai elnök, Szentes Nándor.

— Ma ünneplik szövetkezetük harmincadik születésnapját. Nem szeretnék ünneprontó lenni, de megkérem az összehasonlításra. Ma van-e pénz az oktatás, a közművelődés ügyeit segíteni? Nekem ugyanis rögeszmém, az egészséges szellemben, hatékonyan működő gazdaság legfőbb mutatója, mennyit áldoz ezekre az ügynevezett nem termelő ágazatokra. Ahol ezekre nincs pénz, ott hiába vannak tetszetős számok a gazdasági eredményekre, a dolog nem kerek. Olyasmire gondolok, hogy például egy régi földesúr az uradalmi központban templomot emeltetett, iskolát épített meg óvodát. Számítván arra, hogy tanultabb emberekkel a gazdasága is eredményesebb lesz. Mecenása volt a birtokán lévő falvoknak.

— Mi is támogatjuk a művelődési intézményeket. Például a kultúrháznak adtunk harmincezer forintot a felújításhoz. Az a baj, hogy sok itt a kéré.

Világsikerek írója

Milan Kundera regénye — folytatásokban

Aki ismeri, szívesen olvas, szereti. Aki nem ismeri,

majd megszereti. Milan Kundera, az 1960-as évek nagy

cseh írónemzedékének egyik legnépszerűbb alakja volt már 1968-ban is, amikor megjelent híres regénye, a Tréfa. Magyarul is ekkor jelenhetett volna meg, ha a korabeli magyar cenzúra nem oly szemfüles, és a regényt a nyomdából nem egyenesen a zúzdába viszik. Azóta eltelt húsz év, és a Tréfa — az Európa Kijadó gondozásában — a közelmúltban eljutott a magyar olvasókhoz.

Am Kundera korántsem „egykönyves író”. Közel tucatnyi könyve vált sikerszámmá a nyugat-európai könyvpiacokon. Az író ugyanis a csehszlovákiai rendteremtés elől Párizsba emigrált, és ma is ott él. De cseh író maradt, ízig-veéig cseh — és közép-európai.

Mai számunkban egy olyan Kundera-regény részleteit kezdjük közölni, amelyet még Csehországban írt, s amely magyarul öt évvel ezelőtt jelent meg, saizdatban. A regény egyszerre politikai helyzetrajz, krimi és szerelmi történet (avagy szexkaland). Ugyanakkor igényes mű is, amely — a jó irodalom mindenkor ismérveként — többet mond a történetek, kalandok összességénél. Izgalmas, humoros, olvasmányos — és szomorú. Mert nem lehet vidám!

Bába Iván fordító

Mehet tovább!

folytatás a 2. oldalon

A föld értéke az embertől függ

folytatás az 1. oldalról

Nem tudom én, hány címenadtunk tavaly is kisebb-nagyobb összegeket. A mozgásrültek javára, a gyermekfalunak, meg hirtelen sorolni sem tudnám. Támogatjuk a sportkört, van Harkányban üdülők. Tavaly meg létrehoztuk a Feketevíz mellett a szabadidő központunkat.

— Láttam, nagyon hangulatos. Ez nem valami olyan hely, ahova magasabb szintű elvtársak járogatnak mulatozni?

— Nem. Itt ilyenről szó nincs. Ezt a tagság építette társadalmi munkában, a saját használatára. Lehet horgászni, vannak főzőhelyek, van foci-pálya. A szép, egészséges környezetben, az egész hétfévégét eltöltheti a család. Szövetkeztünk azért vállalta a fenntartását, hogy ezzel is segítsük a tagok pihenését, regenerálódását.

*

— A mözsi emberek vallásosak? — természet föl a kérdést Végh Jánosnének, akiről kiderül, hogy ő is a jelenleg még élő ötven alapítótag egyike. 1959-ben írták alá a belépési nyilatkozatot. Ebből az alkalomból emléklapot is kapnak, meg virágot.

— Részben vallásosak, részben nem. De miért kérdezi?

— Mert azt figyeltem meg, főleg az idősebbeknél, hogy a férfiak a terem jobb oldalán, a

nők meg a bal oldalon keresnek maguknak helyet, mint ahogy az a templomban is szokás. Még a házaspárok sem ülnek egymás mellé, hanem, mint a szentegyházban, az ajlón belül elválnak, megy ki-ki a helyére, hogy aztán a mise után, szent áhitattal elteleve együtt induljanak haza.

Most a figyelem az elnök szavaira irányul. Méltatja az elődök munkáját, akik bizony kemény, kétkézi munkával gürcölték végig az évet, hogy aztán a csekélyke értékű munkacégység után, csekélyke fizetést vigyenek haza, az újságok által hangulatosnak, vidámnak, ünnepinek hazudott, gyászos zárszámadó közgyűlésekről. Jaksa József, az alapító elnök, aki az emelvényen mosta-

Szülinapi csecsebecse a szakminisztériumtól

ni kollégája mellett ül, bólogat. Ő még saját kerékpáron járta a határt. Sok száz kilométert pe-

dázott elnöksége alatt, eljávva a szövetkezet ügyeiben Szekszárdon, Pakson, mert-hogy legtöbbször oda is biciklivel ment.

— Az ő munkájuk alapozta meg — mondja az elnök —, hogy termelőszövetkeztünk, mely 1900 hektárjával a kis térszék közé tartozik, (a terület nagyság szerint egész pontosan az 1177), az összes gazdálkodási mutató alapján az ország 1260 termelőszövetkezte között évek óta az első kétszázban foglal magának helyet. Az egy főre vetített bruttó jövedelem alapján az első száz között tartják számon. Az egy főre jutó munkabér alapján pedig a tíz legjobb egyike. Ez azt jelenti, hogy tavaly az átlagbér — pár forint híján — a százhetven ezer közelében volt. Természetesen bruttóban számolva. Ezeknek az eredményeknek mostani megtartói

másfélszázan vannak, a nyugdíjasokkal együtt háromszázharmincegyen. Nyugdíjasok. Az Ünnepi közgyűlés után nyugdíjastalálkozóvá alakult a gyülekezet. Az elnök elmondta, hogy súlyosbodó körülményeink őket terhelik legjobban, hiszen legtöbbjük nyugdíja a háromezer forintot sem éri el, illetve alig haladja meg. Éppen ezért a termelőszövetkezet a háztáji beszámításának kedvezményt ad a nyugdíjasoknak. Az elnök bejelentette; alapítványszerűen három millió forintot letétbe helyeztek, s ennek kamatait a nyugdíjasok segélyezésére fordítják. Az igazságosabb elosztás érdekében a nyugdíjasok közül, akik alaposabban ismerik társaik körülményeit, öt tagú bizottságot választottak, hogy ők tegyenek javaslatot a vezetőségnek.

Az elnök felolvasta az elhunytak névsorát, és kérte a jelenlévőket, hogy egy perces néma felalással adózzanak emléküknök. „Egy kicsit gondolkozunk el” — szökö. Nyolcvanhárom éves korában hunyt el, nyolcvanhat évet élt, aztán ötvenkilencet, negyvenhetet... Hát igen. Kicsit érdemes elgondolkozni. Miért halnak korábban a maiak?

*

Nehéz idöket élünk — mondta az elnök. A kívülálló is érezhette, nehéz ma önfeledten ünnepelni. A hozzászólá-

sok is éreztették a mezőgazdaságot érintő, nyomasztó terheket. Doszpod József, az egyik alapító tag is feszegette, hogy teljesen rendezetlen a föld tulajdona, örökölhetősége, eladhatósága. Ez a mözsieket is érinti, hiszen a termelőszövetkezetben közösen művelt földnek több mint egyharmada a térszéktagok, illetve azonos jogállású személyek birtokában van.

Az elnöki beszámolóban is helyet kaptak a mezőgazdaság dolgozóinak legsürgősebb óhajai, amelyek az igazi reformokat jelentenék. A szakminisztériumtól, az érdekképviselet mellett, jó bel- és külföldi piacot követelnek. Olyan termelői árakat, árányokat kérnek, amelyben a költségek megtérülése mellett jelentkezik a tisztességes haszon is, amivel megvalósíthatók az újratermeléshez szükséges beruházások. Teljes szabadságot akarnak a munka díjazásában, hogy a helyileg legcélszerűbb érdekeltséget megvalósíthassák. Követelik, hogy legyen a földnek értéke, tulajdonosait, kezelőit illesse meg a földdel való rendelkezés teljes szabadsága, beleértve a vadgazdálkodást is.

Azt hiszem végszónak talán a nyugdíjas alapítóelnök intelmét érdemes idézni: „Legnagyobb kincsünk a termőföld. Nagyon, nagyon vigyázzatok rá.”

Czakó Sándor

Generációk. Elöl, bal oldalon Jaksa József alapító elnök.

EGYENSÚLYZAVAR A KÖZVÉLEMÉNYBEN

A Magyar Rádió Pécsi Stúdiója 1989. 04. 22-én, reggeli adásában sugározta Zelei László kommentárját, melyben a szerző rámutat közvéleménykutatásunk néhány fonákságára. Elmarasztalja tömegkommunikációs intézményeink közvéleményformáló tevékenységét, mert a Tv2-es csatornáján sugárzott Zita-műsor szerkesztője főleg csak a labancok véleményére támaszkodott, kurucpárti közvéleményünk szűkös sem jutott. Ez az aránytalan szelekció egyéb műsorokban is megfigyelhető, bár erről a kommentárban nem esett szó. Ezt a jelenséget Juhász Gyula, az ismert történész már korábban megfigyelte, amikor szóvá tette, hogy: „...közvéleményünk jelentős része maga is szelektál. Mert amit felhárítónak érez abban, amit a háború végén és után a magyar kisebbséggek műveltek, vagy szándékoztak tenni (és amit ma művelnek! CM.), azt jogosnak érzi — például — a magyarországi németekkel történelemmel kapcsolatban. A zűrzavart csak tiszta beszéd (glasznosztj?) oszthatja fel. (Juhász Gyula: Háború a köztudatban. Élet és Irodalom 1982. június 25-i szám.) A szerző a kurucok hátrányára elkövetett sérelmet

korrigálandó, megemlít néhány labanc rémalakot (Haynau, Bástá), de félő, hogy közvéleményünk kuructudatának kibontakoztatásához ez még nem elég. A tiszta beszéd érdekében a TV. fogatékosságát testvérintézménye, a rádió most pótolhatja. Hatásos lehet a testvéri segítségnyújtás, ha a vételi körzetében élő baranyai és tolnai hallgatók kuructudatát saját megvéjük történelmével erősíti. A pécsi hallgatók kurucok iránti rokonszenvét a megyc nagy krónikása, Haas Mihály tollából lehetne felkelteni, és esetleg külön műsor keretében értelmezni szűkre szabott mondatát, mely szerint „...1704-ben Baranyában találjuk még a pártduhtól megvakított kurucokat, égetve helységeinket és ölte legkegyetlenebben törvényes fejedelmhez hű polgárainkat. A vad töröknél semmivel sem jobb kurucok vérengző dühét leginkább Pécs városa érezte...” (Haas Mihály: Baranya..., Pécs 1845, 215. oldal.) A Tolna megyei hallgatóság kuructudatát erősítené, ha Tolna város egykori követe, Lévai Sámuel által 1704. március 11-én Rákóczihoz írott levelét és annak hátterét megismerhetnék. A levélben Lévai tudatja a Nagy Fejedelemmel:

„...Miután isten a Kegyelmed fegyvereit megáldotta, mi pedig Kegyelmed iránti hűségünket tanúsítottuk, sokan köreinkből elmenekültek, sokan

közülük családostól saját fegyvereink által elpusztultak...” (Hajdú János: Az új honfoglalás évszázada. Évszázadokon át: Tolna vármegye törté-

netének olvasókönyve 226. oldal). Népünk kuructudatát bizonyára erősítené, ha a rádiógyakrabban sugározná az ún. kurucdalokat, melyek a nemzeti (nacionalista?) történelírás és irodalomtörténet szerint valódi népdalok, a szegények viskóiban, az elnyomott magyarok ajkán születtek. Bizonyítják, hogy a magyar jobbágy urasága iránti szeretetből, a nemesi kiváltságok megvédése érdekében fogott fegyvert. Erre komoly alapja volt a parasztságnak, hiszen az 1790. évi rendi gyűlés kimondta, hogy fő feladatuk az, hogy szolgaságban éljenek és adót fizessenek, mert a gondviselés akarata, hogy egycsek királynak, mások nemesnek, legtöbbben pedig parasztnak szülessenek. (Hóman-Szekfű. Magyar történet. III. kötet 322, 504, 506. oldal.) Bár már a múlt században kiderült, hogy a kurucdalokat „felfedezőjük”, Thali Kálmán a 48-as Függetlenségi Párt egyik vezető alakja írta és 1864-ben, mint a XVII. és XVIII. századból származó népdalok megjelentette.

Ez persze nem volt akadálya annak, hogy az akkori tankönyvekbe bekerüljenek. Ezeket könyv nélkül kellett fűjni a napi tanítás pedig a „Csinom

Palkó” eléneklésével kezdődött. Sajnos ma már nem tudni, hogy a kurucdal azon strófaít is elénekeltek a nebulók, melyek a „borjuszájú parasztról” szóltak, kinek felesége szajha és kit nemes kuruc ura bármikor „szájon csaphat”.

E dalokat a most készülő tankönyvekbe fel lehetne venni és ezzel is a felbomlott kuruc-labanc egyensúly helyreállításához hozzájárulni.

Kommentárját a szerző azzal a reménnyel zárta, hogy labancellenes nézetei miatt nem kell Rodostóba emigrálnia. Erre — hála mostani pluralizmusunknak — minden reménye meglehet. Ha azonban mégis bujdosásra adná fejét, itthon ne felejtse Bocskai harmadik alsó zápfogát, azt a házisipkát, melyet menyasszonya varrt Rákócziinak, Cinka Panna nyírettyűjének két szálát, az árválányhajcsokrot Balogh Ádám törökbársony süvegéről, a költő Zrínyi gyilkosának gyermekkori fényképét, valamint azt a fél adag mérget, melynek másik felét II. Józsefnek adta be a kamarilla, mikor észrevette, hogy ki akar békülni a magyarokkal.

1989. május 9.

Czier Miklós

NIKLASVETTER

Két napja, hogy elment. Könnyed-légiesen. Ahogy öntitulusában fogalmazott: „der Niklasvetter”. Fölémelkedett a hullámoknak, amelyek egész életében végigkísérték. Tarajukra kapták, de méginkább magukba temették. Szenvedélyes kutatója volt a magyarországi sváb kultúrának, melynek ő maga is tevékeny művelője volt. Murgáról írt helytörténeti dolgozata, néprajzi gyűjtései, gyermek- és felnöttversei — amelyek természetesen anyanyelvén írt és publikált —, jó két évtizede tettek ismertté nevét. A Német Szövetség lapja, a NEUE ZEITUNG és az Ostfilden (Stuttgart) illetőségű UNSERE POST közölte írásait. A sors kegyeltjeként, humanitárius segítséggel kerülte el a kitelepítést, hogy azután vállalt hazája bugyrait megjárja. Az ember, ha teste gúzsba köti, s emiatt szelleméhez méltón már nem tekinthet szét a külvilágban, önmagában nyit teret, s mert a bércről fürkészni képtelen — képességeihez mérten —, befelé tekint.

„Tudod Herr Lehrer — megszokott megszólítása volt — olyannyira elviselhetetlen már számomra ez az ostoba diszkrimináció, hogy már az embereket is kerülöm. „De az MDF bonyhádi alakuló ülésén ott volt. Újra magára talált. Egy nemzetiségi-történeti előadássorozaton dolgozott. „A németek be- és kitelepítése a Völgyességben” címmel, ami az MDF égisze alatt hangzott volna el a közeljövőben. Ha valaha, hát most egyáltalán nem számoltunk elmenetlével.

Hisz derús volt, humoros, torzót hagyni képtelen. Isten veled, Czier Miklós, atyai barátom, Te minden élők útjának tarisznyás legénye.

1989. május 15.

BAYER BÉLA

Közel 41 éve tiltották be működését

Az elmúlt napokban több újságban — így lapunkban is — megjelent a Magyar Parasztszövetség kiáltványa, amely hírül adta a szervezet újjáalakulását.

Bakonyai otthonában ke- restem fel Vörös Vincét, aki 1945-48 között a Magyar Pa- rasztszövetség főtitkára volt és vállalta a jelenlegi, ismét szer- veződő szövetség irányítását.

— Mikor alakult meg a „ré- gi” Parasztszövetség?

— 1941. szeptember 28-án, Budapesten, a Debreccen étte- rem dísztermében, körülbelül 200 parasztag és földmün- kás részvételével. Elnöke Nagy Ferenc, a későbbi miniszterel- nök lett.

— Közismert, hogy Ön a koalíciós korszakban a Füg- getlen Kisgazda-, Földmün- kás- és Polgári Párt főtitkár- helyettese is volt egyidejűleg, ma pedig ugyanezen párt Inté- ző Bizottságának elnöke. Ho- gyan lehetne elhatárolni egy- mástól a két szervezetet, a két- féle megbízatást?

— A Parasztszövetség nem volt politikai párt, ma sem kí- ván az lenni, hanem kifejezet- ten érdekvédelmi szervezet, mégpedig a parasztság érdekvé- delmi szervezete. A Függet- len Kisgazdapárt pedig politi- kai párt, megcélzott társad- almi bázisa sem azonos a Parasztszövetséggel, bár részben egybeesik vele. A Kis- gazdapárt — többek között — a vállalkozók pártja kíván len- ni, az agrárvállalkozóké ugyan úgy, mint az üzleti élet, az ipar, a kereskedelem vagy a szolgá- tás területén vállalkozóké. Ezzel párhuzamosan hangsú- lyozni szeretném, hogy a Füg- getlen Kisgazdapárt — ahogy

az teljes nevében benne van — polgári párt is, és mint ilyen, a polgári eszmények hordozója is akar lenni. Pártja mindazon- nak, akik elsősorban e nemzet egyenjogú, szabad polgárai, és nem valamelyik úgynevezett társadalmi osztály vagy réteg tagjai kívánnak lenni.

Ezek alapján úgy gondolom, hogy a két szervezet, illetve megbízatás nincs ellentmon- dásban, inkább jól kiegészítik egymást.

— Hány tagja volt a Pa- rasztszövetségnek és milyen paraszti rétegeket tömörített?

— 1943 végéig, illetve 1945-48 között közel 2000 helyi szervezete volt, több- százezer taglétszámmal. A szövetség a parasztság teljes egészét képviselte, a földmün-

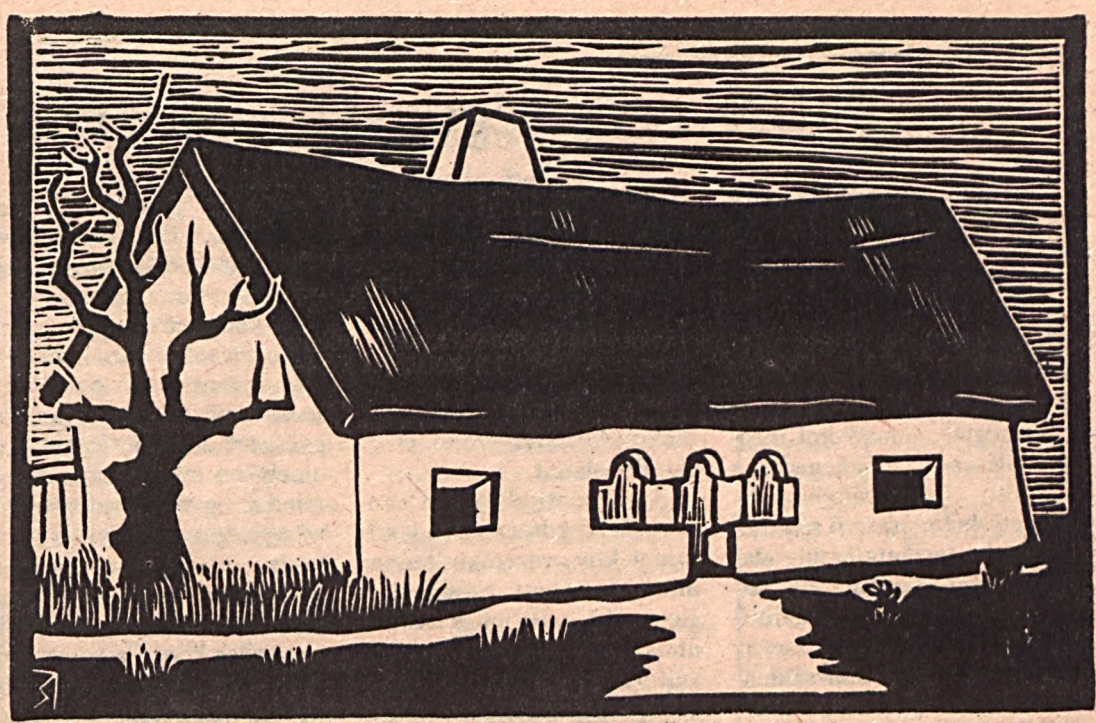
kasságot, a kisparasztságot és a nagyobb birtokos parasztságot egyaránt, ezen utóbbi alatt a 20 holdastól a 100 holdasig terjedő parasztbirtokosokat értve.

— Az érdekképviseleti te- vékenység kívül vagy mivel szemben nyilvánult meg?

— A kormányzattal — ezen belül általában a Földművelé- sügyi Minisztériummal — és a nagybirtokot képviselő Mező- gazdasági Kamarával, illetve az akkori agrárintézmények, mint például az Országos Ma- gyar Gazdasági Egyesület, nagybirtokosi érdekeket kife- jező álláspontjával szemben.

— Mi volt az Ön megbí- zása a Parasztszövetségben?

— 1945 előtt a Kalászos Szakosztály elnöke, egyben a

Balatonöszödi ház

Egerbegyi ház

(Sólyom Sándor tusrajzai)

Parasztszövetség egyik alelnö- ke voltam. Az 1945. augusztus 19-i nagyválasztmányi ülésen főtitkárra választottak, és ezt a tisztséget a szövetség megszű- néséig töltöttem be.

— Mikor és milyen körü- lmények között következett be a megszűnés?

— Rákosiéknak köszönhe- tően a belügyminiszter tiltotta be működésünket 1948. szept- ember 14-én. Az V. kerületi előjáráságtól két tisztviselő jött, hogy leltárba vegye a szö- vetség ingóságait. Jelen voltam az aktusnál. A leltározás befe- jeztével az ajtókat lepecsétel- ték, és ezzel megszűnt a Ma- gyar Parasztszövetség.

— Az újjáalakult Parasz- tszövetségnek mik a céljai, kik- nek az érdekeit kívánja képví- selni?

— Az április 30-án Török- koppányban életre hívott szö-

vettség céljából tüztük ki a ma- gyar parasztság rehabilitálását és érdekeink védelmét. Az összes paraszti termelő ér- dekeit képviselni fogjuk, akár háztáji kistermelő, akár tsz- tag, akár agrárkivállalkozó. Szorgalmazzuk a magántulaj- donon alapuló gazdálkodás le- hetőségeinek megteremtését, illetve bővítését.

— A parasztság rehabilitá- ciójának esélyeit milyennek látja?

— Ez a legfontosabb célki- tűzésünk. Targyalnunk kell a hatalmon levőkkel, ugyanis a parasztsággal szembeni jóvá- tételről eddig egyáltalán nem esett szó. Úgy gondolom, hogy az erkölcsi rehabilitációra rö- videbb időn belül sor kerülhet, de az anyagi kárpótlást csak hosszabb távon tudom elkép- zelni.

Böröcz István

A Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Egyetemi Csoportjának

Alapító nyilatkozatából

(részlet)

Minden törekvésünket stra- tégiai célunk, a modern, nem- zetközi standardokhoz mérhe- tő nyitott egyetem szolgálata- ba állítjuk. Álláspontunk sze- rint a nyitott egyetem olyan felsőoktatási intézményt je- lent, amelyben az önkormány- zati igazgatást, a kiválasztást, minősítést és előlépést kizáró- lag a tudásbeli kiválóság, a ku- latói és oktatói kvalitás hatja át és határozza meg, tekintet nélkül világnézeti meggyőző- désre, politikai beállítottságra, szervezeti hovatartozásra és lakóhelyre. Ezért helyi és or- szágos szinten küzdeni fogunk:

— olyan társadalmi környe- zeti feltételek megteremtésé- ért, amelyek a világ modern ál- lapotaival összhangban objek- tív társadalmi funkciójának és értékének megfelelően megbé- esülnek a műgonddal dolgozó kultúrateremtő és közvetítő értelmiségi polgár műveltségét és szak tudását, aminek hiánya mind hallgatónál, mind okta- tónál teljesítmény-visszatar- tásra vezetett;

hatalmi rivalizálása minden intézmény elmélyült szakmai tevékenységét gátolja és meg- rontja;

— olyan egyetemért, amely más egyetemekkel verseny- helyzetben van hallgatókért és reputációért, amely anyagi pénzalapjaival — amely álla- mi, alapítványi, vállalati, in- tézményi támogatásból áll — önállóan gazdálkodik, vállal- kozik, befektet és ezáltal az egyetem vagyonát gyarapítja a működés feltételeit folytono- san gyarapítja;

— olyan egyetemért, amely levetkezi középiskolás vonása- it és a tanszabadság, a szabad oktatásválasztás, a felnőttként kezelt és viselkedő egyetemi hallgató önálló tanulási terv- nek tiszteletben tartása és hono- rálása, a mobil oktatási ele- mek beépítése, az oktatók nemzetközi, területi, elmélet és gyakorlat közti, valamint karközi mobilitásának elősegí- tése, s a hallgatói teljesítmény- értékelés változatos formáit elismerő állásponton áll;

— olyan egyetemért, amely- ben a vezető pozícióhoz tapadó hatalmi és paternalisztikus elemek és beidegződések le- épülnek, a vezető jogosítvá- nyok egyre inkább a működési feltételek megteremtését, a koordinálást és pusztá reprez-

entálást jelentik a testületi kollektív önigazgatás mellett, s az érdemi munka autonóm műhelyeivé a tanszék és in- tézetek válnak;

— olyan egyetemért, amely a dél-dunántúli régió és Pécs város művelődési és politikai életének integráns részévé vá- lik, ami magas szintű szellemi és materiális infrastruktúrá- ban ölt testet és az ennek meg- felelő közszellemben, öntudat- ban nyilvánul meg.

Eme célok elérése érdeké- ben a TDDSZ Pécsi JPTE Egyetemi Csoportja ki fogja dolgozni saját programját, melynek realizálása során az állami szervekkel alapvetően kooperatív diskusszióra, az egyetemi FDSZ-szel alkalmi együttműködésre, a városi ér- telmiség- és kulturpolitika be- folyásolásában az alternatív politikai szervezetek és az MSZMP reformszárnyával va- ló akciói szövetségre fog töre- kedni. Eszközként használja fel a szakszervezetek részére az intézményvezetésben jogi- lag biztosított lehetőségeket, az egyéni és kollektív munka- vállalói érdekvédelmet, a kari és egyetemi különböző fóru- mokon történő fellépést, a nyilvánosság helyi és országos médiáit, s szükség esetén a de- monstratív megmozdulásokat.

Szervező Bizottság

Gondolatok egy cselédemlékmű ürygén

Kötődtek a pusztához

Nosztánypuszta közel esik Somogyhoz, mint ahogy még közelebb Nak község, amelyet megyénktől csak egy patak vá- laszt el. Nosztány Nakhoz tar- tozik; tőle keletre vagy két ki- lóméterre települt. 1945 előtt több ezer holdon tőkés nagy- bérlet gazdálkodott itt.

Az 1920-as statisztikák alapján lakóinak száma 353 fő volt, szintiszta magyar, és csaknem teljesen katolikus vallású. 278-an tudtak írni és olvasni a puszta lakói közül. Akkor, illetve 1945-ig másik 22 nagy uradalommal együtt az újdombóvári körjegyzőség- hez tartozott. Az első világhá- ború alatt és a húszas évek ele- jén Szabó Lajos volt a bérlője. (2988 kat.hold)

Ma elég jónak mondható keményburkolatú út köti össze Nakkal és Alsóhetényen ke- resztül Dombóvárral. A naki termelősövetkezet egyik je- lentős gazdasági bázisa ma Nosztány. A helyiek többsége is itt jut keresethez. A puszta állandó lakóinak száma ma alig haladja meg az ötven főt. Az eredeti lakosság a történel- mi évtizedek alatt alaposan megfogyatkozott és kicserélő- dött. Akik itt építettek házat és lettek úrgazdák 1945 után, még jól emlékeznek a régi időkre. Nem kívánják vissza a múltat, bár a jelennek sem elé-

gedettek mindig; ez nagyon is érthető. Sok mindent máské- pen álmodtak. Az öregek las- san kihálnak, s a fiatalok fején „másként tapad a haj”, bár nem feltétlenül törvényszerű, hogy bizonyos dolgokat illető- en másként tapadjon!

*

A puszta bejáratánál balra tekintélyes helyet foglal el a tsz gazdasága. A műút ettől vagy kétszáz méterre, egy emlékmű előtt ér véget. Talán az ország egyetlen olyan első világhábo- rus emlékműve, amelyet cselé- deknek állítottak. Jobbra, a Felsőhetény felé vezető földút mentén vagy hét takaros csalá- di ház sorjázik; a puszta hajda- ni cselédház, amely ma is lakásul szolgál több család számára. 1988 novemberében jár- tam itt korábban. Megállok az obeliszk előtt. Körbenötte az akác, eltakarja a méteres gaz és bozót. Befedte a moha. Csak itt-ott fedezhető fel egy-egy betű. Késsel kaparom le a mo- hát és vésem ki a betűk mélye- déséből, mígnem olvashatóvá válik a teljes szöveg.

Balogh Mihály
1890 Göllc: 44. h.g.y.e.
meghalt itthon harctéri
sebesülésben
1918. június 16.
Horváth István
1892 Mászlony 8.h.h.c.
elesett; Dobronovác: Buko-
vinában
1915. június 15.

folytatás a 4. oldalon

Vállalkozók figyelmébe!

Kitűnő lehetőségeket kínálunk
Magánkereskedések létesítésére
a belvárosban
Pécsett a Jókai u. 3. sz. alatt

Az 1000 m² alapterületű ÜZLETHÁZBAN
20—50 különböző profilú kereskedelmi,
szolgáltató egység működhet.

Az üzletház tervezett nyitása:
1990. II. negyedév.

Jelentkezni lehet a hirdetés megjelenésétől
számított 10 napon belül levélben a KONZUM Rt.
igazgatóságán
7601 Pécs, Bem u. 5. II. em. 202. Pf. 322.

VÁLLALKOZÁS — BEFEKTETÉS — ÜZLET

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGÁNSZEMÉLYEK
RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI
FELTÉTELEIRŐL**

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mómorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” c. napilapot ..... példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlitem.

Név: .....

Lakcím: .....

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

1989. május 17.

DÁTUM

7

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

A Tolna megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet rövid átfutási idővel vállalja:

- Épületüvegezést, hőszigetelt üvegyártást, garanciával.
- Épületasztalos termékek, beépített szekrények igény szerinti gyártását.
- Új, olcsó, esztétikus asztalos termékeket kínálunk oldalfalak és mennyezetek burkolására, helyszíni szereléssel is.
- Acél kerítésmezők, kapuk, egyéb acélszerkezetek készítését.
- Bútorok kárpitozását, függönyvarrást.

Érdeklődni lehet:
Szekszárd, Marx Károly u. 22. sz.
Nagy László vállalkozási csoportvezető
Telefonszám: 15-228
Telexszám: 14/328.

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készült kitűnő ételekkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovaglás haladó lovasoknak
Erdei sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.

MEGJELENT

Csanádi — Fényes
A TÁRSASÁGI JOG KÉZIKÖNYVE

A szekszárdi Babits Kiadó kiadványában a társasági jog iránt érdeklődők és a társaságok alapításában érdekeltek egyaránt megtalálják a közkereseti társaságokra a korlátolt felelősségű társaságra, a részvénytársaságra vonatkozó ismereteket.

Keresse a könyvtáraknál és a könyvesboltokban!

